

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 25CoP/51/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4319202175
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 01. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Malíková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2020:4319202175.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Malíkovej a sudkýň JUDr. Lýdie Gálisovej a JUDr. Sone Vackovej, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: H. O., nar. XX. XX. XXXX, zastúpený kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Levice, dieťa rodičov: otec: H. O., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom O. XXX, toho času v ÚVTOS W. W., X. XX, matka: W. O.E. nar. XX. XX. XXXX, bytom Q. XX, Q., za účasti manželov G. O. nar. XX. XX. XXXX, bytom O. XXX a Y. O., nar. XX. XX. XXXX, bytom O. XXX, o návrhu otca na zníženie výživného na maloleté dieťa, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Levice (ďalej „súd prvej inštancie“) zo dňa 01. októbra 2019 č.k. 17P/87/2019-25 (ďalej „rozsudok súdu prvej inštancie“), takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie p o t v r d z u j e.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zamietol návrh otca na zníženie výživného a o trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

1.1. Za preukázaný mal skutkový stav, z ktorého zistil, že vyživovacia povinnosť otca k mal. H. bola naposledy upravená rozsudkom Okresného súdu Levice zo dňa 25. 03. 2019 č.k. 10P/18/2018-103, ktorým bol maloletý H. zverený do spoločnej náhradnej osobnej starostlivosti manželom O. a obaja rodičia boli zaviazaní prispievať na jeho výživu sumou 70 eur mesačne od 13. 07. 2018 vždy do 15 dňa v mesiaci vopred na účet Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Levice. Súd zároveň zaviazal rodičov zaplatiť zaostalé výživné za obdobie od 13. 07. 2018 do 25. 03. 2019 vo výške 600,68 eura v mesačných splátkach po 15 eur popri bežnom výživnom pod stratou výhody splátok počnúc výživným splatným v mesiaci nasledujúcom po právoplatnosti rozsudku. Predmetným rozsudkom súd zároveň zrušil dohľad nariadený nad výchovou maloletého. V tom čase vykonával otec maloletého trest odňatia slobody v Ústave na výkon trestu odňatia slobody W. W.. Matka pracovala v H., avšak živnosť odovzdala z dôvodu, že jej Okresný súd v Nových Zámkoch zveril ďalšie dve jej deti do osobnej starostlivosti. Na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Q. požiadala o zaradenie do evidencie nezamestnaných a vybavovala si sociálne dávky. Žila v spoločnej domácnosti s priateľom a dvoma maloletými deťmi v byte vo vlastníctve jej otca. Uviedla, že nemá žiaden majetok ani nasporené financie. Maloletý H. v tom čase navštevoval prvý ročník základnej školy. Manželia, ktorým bol maloletý H. zverený do spoločnej náhradnej starostlivosti zabezpečujú všetky výdavky spojené s maloletým a to od nástupu otca do výkonu trestu odňatia slobody.

1.2. V čase rozhodovania súdu prvej inštancie v danej veci otec naďalej vykonával výkon trestu odňatia slobody, kde nie je pracovne zaradený. Matka dieťaťa nepredložila doklady preukazujúce jej osobné, zárobkové a majetkové pomery, k návrhu otca sa nevyjadрила. Maloletý H. v súčasnej dobe navštevuje

druhý ročník základnej školy, stále je v náhradnej osobnej starostlivosti manželov O., ktorí hradia všetky výdavky súvisiace s jeho starostlivosťou.

1.3. Po právnej stránke napadnutý rozsudok odôvodnil ustanoveniami § 62 ods. 1, ods. 2, ods. 3, ods. 4, ods. 5, § 75 ods. 1, § 78 ods. 1, zákona číslo 36/2005 Z.z. o rodine v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rodine“).

1.4. Konštatoval, že otec návrh na zníženie výživného odôvodnil jeho umiestnením vo výkone trestu odňatia slobody, v ktorom je pracovne nezaraďený, bez finančných príspevkov a možností. Súd prvej inštancie porovnávajúc pomery otca maloletého s pomermi v čase posledného rozhodnutia súdu o výživnom na maloleté dieťa, dospel k záveru, že k žiadnej zmene pomerov na strane otca dieťaťa, nedošlo. V čase posledného rozhodovania súdu o výživnom v súvislosti so zverením maloletého do spoločnej náhradnej osobnej starostlivosti manželom O., bol otec vo výkone trestu odňatia slobody v ústave, v ktorom je aj v súčasnosti. Rovnako ako v čase v posledného rozhodovania súdu o výživnom nebol otec vo výkone trestu odňatia slobody pracovne zaraďený. Taktiež nedošlo k zmene jeho vyživovacích povinností. Poukázal na skutočnosť, že plnenie vyživovacej povinnosti rodičov voči deťom je ich zákonnou povinnosťou, pričom otec maloletého sám súdu navrhol, aby bol zaviazaný na výživu maloletého prispievať sumou 100 eur mesačne odvolávajúc sa na účet s nasporenou sumou 24 000 eur. Konštatoval, že v priebehu konania nevyvstali nové skutočnosti, ktoré by odôvodňovali zmenu výživného určeného rozsudkom súdu zo dňa 25. 03. 2019 pod č.k. 10P/18/2018-103.

1.5. O náhrade trov konania rozhodol súd podľa § 52 CMP, nakoľko v konaní nebol zistený žiadny dôvod, pre ktorý by náhradu trov konania niektorému z jeho účastníkov mohol priznať.

2. Rozsudok súdu prvej inštancie napadol v zákonnej lehote odvolaním otec dieťaťa. Dôvodil tým, že je stále vo výkone trestu odňatia slobody, nie je pracovne zaraďený a potvrdil, že chcel na syna platiť výživné mesačne 100 eur, avšak suma 24 000 eur sa na účte nenachádzala a súdom určenú sumu nevie zasielať. Žiada zrušiť napadnutý rozsudok a určiť výživné vo výške 30% životného minima. Matka dieťaťa nemá záujem o syna, naďalej robí v H. prostitútku. On sa o syna zaujíma a po ukončení výkonu trestu si mieni zobrať syna do svojej starostlivosti.

3. Matka dieťaťa, ani manželia O. sa k odvolaniu otca nevyjadрили. Kolízny opatrovník Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Levice v podanom vyjadrení navrhol rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť a odvolanie otca zamietnuť.

4. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku, zákon číslo 160/2015 Z.z., ďalej len „CSP“), po zistení, že odvolanie bolo podané stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnuté, v zákonom stanovenej lehote na podanie odvolania (§ 359 CSP, § 362 ods. 1 CSP) a zistení, že spĺňa náležitosti § 363 CSP, neviazaný dôvodmi odvolania (§ 66 Civilného mimosporového poriadku, zákon číslo 161/2015 Z.z., ďalej len „CMP“), neviazaný rozsahom odvolania (§ 65 CMP), viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), prejednal odvolanie bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods.1 CSP), pretože nepovažoval za potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie a nevyžadoval si to dôležitý verejný záujem, s verejným vyhlásením rozhodnutia (§ 219 ods. 3 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie otca nie je dôvodné. Súd prvej inštancie dostatočne zistil skutkový stav veci a vyvodil z neho správny právny záver, preto napadnutý rozsudok podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

6. Konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých je upravené v Civilnom mimosporovom poriadku zákonom č. 161/2015 Z.z. účinnom od 01.07.2015 a z ustanovenia § 395 ods.1 vyplýva, že ak ustanovenie § 396 neustanovuje inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutie jeho účinnosti.

Podľa § 2 ods. 1 CMP na konanie podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možná len na návrh. Pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov (odsek 3).

Podľa § 231 CSP rozsudok ukladajúcu povinnosť plniť v budúcnosti splatné dávky alebo splátky možno na základe žaloby zmeniť, ak sa podstatne zmenili pomery, ktoré sú rozhodujúce pre výšku a ďalšie trvanie dávok alebo splátok. Zmena rozsudku je prípustná od času, keď nastala podstatná zmena pomerov.

Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 387 ods.2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Podľa § 387 ods. 3 CSP odvolací súd sa v odôvodnení musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

7. Citované ustanovenie § 387 ods. 2 CSP zakotvuje koncepciu zjednodušeného rozhodnutia odvolacieho súdu. Ak má odvolací súd za to, že súd prvej inštancie nielen vecne správne rozhodol, ale v odôvodnení sa správne argumentačne vypořiadal so skutkovým stavom i právnym posúdením, nemusí vyhotovovať štandardné rozhodnutie podľa § 220 ods. 2 CSP, ale obmedzí sa len na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia. Odvolací súd zároveň môže doplniť ďalšie dôvody na zdôraznenie správnosti preskúmaného rozhodnutia. Právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako neoddeliteľnej súčasť práva na spravodlivý súdny proces neznamená povinnosť súdu dať odpoveď na všetky argumenty účastníka, ale len na argumenty zásadného významu, t.j. pre vec rozhodujúce.

7.1. Vyššie citované zákonné ustanovenia zákona o rodine (§ 78) vyjadrujú zásadu, že k zmene dohôd a súdnych rozhodnutí o výživnom môže dôjsť len na základe zmeny pomerov. Táto sa zisťuje porovnávaním okolností dôležitých pre určenie výživného tak v čase skoršieho, ako aj nového rozhodovania súdu. Predpokladom zmeny právoplatného rozhodnutia o výživnom je však závažnejšia zmena pomerov, ktorou sa rozumie len zmena tých okolností na strane či už oprávneného alebo povinného, ktoré boli podkladom predchádzajúceho rozhodnutia o výživnom. Takouto zmenou pomerov môže byť zvýšenie nákladov dieťaťa v súvislosti s pribúdajúcim vekom, s fyzickým vyspieraním, formami prípravy na budúce povolanie, ako aj zmena v možnostiach povinného plniť si vyživovaciu povinnosť v doterajšom rozsahu. V tomto prípade pôjde o rozšírenie alebo zúženie vyživovacích povinností povinného, jeho invaliditu, alebo také zvýšenie či zníženie (odôvodnený pokles) jeho zárobku či iných príjmov, prípadne ostatného majetku, ktoré ovplyvní celkovú situáciu povinného, a to nielen na krátky čas.

8. Súd pri rozhodovaní o zmene výživného musí nielen komplexne zhodnotiť zmeny v pomeroch účastníkov, ale taktiež prihliadnuť aj na vývoj životných nákladov za obdobie, ktoré uplynulo od vydania posledného rozhodnutia o výživnom, tzv. valorizačnú klauzulu zakotvenú v ust. § 78 ods. 3 Zákona o rodine. Rovnako tak musí vychádzať zo všeobecného ust. § 75 ods. 1 Zákona o rodine, podľa ktorého sa pri rozhodovaní o výživnom prihliada na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Odôvodnené potreby dieťaťa závisia predovšetkým od jeho veku, zdravotného stavu, fyzickej a duševnej vyspelosti, obsahu a spôsobu jeho prípravy na budúce povolanie, od hodnoty jeho majetku, prípadne od výšky vlastných príjmov dieťaťa a sú bezprostredne ovplyvňované schopnosťami, možnosťami, ako aj majetkovými pomermi rodičov. Ak sú tieto obmedzené, sú odôvodnenými len bežné potreby dieťaťa, ktoré nepresahujú obvyklú základnú mieru všetkých potrieb nevyhnutných pre život kultúrneho človeka. V opačnom prípade odôvodnenými sú aj ďalšie potreby dieťaťa, vrátane tvorby úspor, ktoré síce nie sú nevyhnutné, ale so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu prospešné pre všestranný vývoj dieťaťa. Výživné pre dieťa teda slúži nielen na uspokojovanie všetkých jeho odôvodnených hmotných potrieb (jedlo, ošatenie, obuv a pod.), ale aj ďalších potrieb dôležitých pre výchovu a vývoj dieťaťa (vzdelávanie, príprava na povolanie, kultúrne, športové potreby, rekreačné potreby, tvorba úspor a pod.). Pre určenie výšky výživného pre dieťa sú rozhodujúce reálne zárobkové možnosti, schopnosti a majetkové pomery každého z rodičov, ktoré sú dané nielen ich subjektívnymi vlastnosťami, ale aj okolnosťami objektívneho charakteru. V tejto súvislosti je významné i ustanovenie § 75 ods. 1 veta druhá Zákona o rodine, ktoré zakotvuje, že na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie, ako aj na subjektívne zavinenie povinnej osoby znížením jej príjmu. Navyše súd prihliada i na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará a rovnako tak berie do úvahy prídavky na deti, ktoré sa sčasti podieľajú na úhrade potrieb detí.

9. Odvolací súd, po preskúmaní spisového materiálu, napadnutého rozhodnutia, odvolania otca dieťaťa, dospel k záveru, že dokazovanie súdu prvej inštancie bolo orientované na to, či k zmene pomerov

došlo, t.j. aby boli spoľahlivo zistené okolnosti rozhodné pre stanovenie výživného v dobe, kedy sa rozhodovalo o novej úprave. Zmena pomerov musí byť závažnejšieho rázu v okolnostiach, ktoré tvorili podklad pre vydanie skoršieho rozhodnutia, teda o zmenu, ktorá sa výraznejším spôsobom prejavila v pomeroch účastníkov. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dostatočné dokazovanie, na základe ktorého dospel k záveru, že od poslednej úpravy výživného nenastala žiadna závažná zmena pomerov odôvodňujúca zmenu predchádzajúceho rozhodnutia. Zistený skutkový stav, právne posúdenie a zdôvodnenie podrobne uviedol v dôvodoch písomného rozhodnutia. Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožnil tak s výrokom napadnutého rozsudku, ako aj s jeho odôvodnením, preto rozsudok ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1 CSP), ďalej poukazuje na dôvody uvedené súdom prvej inštancie v napadnutom rozsudku a na správnosť rozhodnutia nepotreboval doplniť ďalšie dôvody (§ 387 ods. 2 CSP).

10. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia, odvolací súd iba dodáva, že vyživovacia povinnosť rodičov voči maloletému H. v súčasnej dobe trvá, nakoľko maloletý v čase rozhodnutia súdu prvej inštancie navštevoval druhý ročník základnej školy. Tým bola splnená podmienka vyživovacej povinnosti uvedená v ustanovení § 62 ods. 1 Zákona o rodine. Súd prvej inštancie dostatočným spôsobom zisťoval a zistil skutočný stav veci, posudzoval pomery na strane rodičov a maloletého dieťaťa. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že maloleté dieťa bolo rozsudkom súdu zverené do náhradnej osobnej starostlivosti manželom O., ktorí aj v súčasnej dobe osobnú starostlivosť o maloletého H. a zabezpečujú. Taktiež v čase poslednej úpravy, ako aj v čase rozhodovania súdu prvej inštancie v danej veci, bol otec dieťaťa vo výkone trestu odňatia slobody, sám navrhol výživné v sume 100 eur na maloleté dieťa. Maloletý H. v čase predchádzajúcej úpravy navštevoval prvý ročník základnej školy, v súčasnej dobe navštevuje druhý ročník základnej školy, teda k podstatnej zmene pomerov ani na jeho strane nedošlo.

10.1. Vzhľadom k tomu, že otec dieťaťa sa domáha predmetným návrhom zo dňa 05. 06. 2019 zníženia výživného, ktoré mu bolo určené súdom iba v marci 2019, pričom právoplatný bol až v máji 2019 a už v júni 2019 doručil súdu prvej inštancie návrh na zníženie výživného, správne súd prvej inštancie dospel k záveru a konštatovaniu, že u otca dieťaťa nedošlo k žiadnej zmene pomerov a preto neboli splnené podmienky uvedené v ustanovení § 78 ods. 1 zákona o rodine a preto správne jeho návrh na zníženie výživného zamietol ako nedôvodný.

10.2. Odvolací súd preto v plnom rozsahu akceptoval napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie a ako vecne správny ho podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

11. Ustanovenie § 387 ods. 3 CSP ukladá odvolaciemu súdu vypořadať sa so všetkými podstatnými dôvodmi uvedenými v podanom odvolaní.

11.1. Otec v podanom odvolaní namietal, že vo výkone trestu odňatia slobody, ktorý vykonával v W. W. nebol zaradený do pracovného pomeru. Teraz bol preradený do ústavu v S., kde je momentálne zaradený do práce a zarába mesačne asi tri eurá. Odvolací súd dôvod odvolania otca dieťaťa vyhodnotil ako účelový a neopodstatnený, nakoľko v čase predchádzajúcej úpravy výživného súdu bola taktiež vo výkone trestu odňatia slobody, nepracoval, nemal príjem a sám navrhol prispievať na výživné sumou 100 eur mesačne. Vzhľadom k tomu, že na strane otca dieťaťa k žiadnej zmene pomerov nedošlo, nebol dôvod na zmenu výšky vyživovacej povinnosti, 70 eur mesačne, určenej súdom pri rozhodovaní o zverení dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti manželom O.. Z tohto dôvodu odvolací súd odvolanie otca vyhodnotil ako nedôvodné a potvrdil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie.

12. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 52 CMP v spojení s § 396 ods. 1 SCP tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Podľa § 58 CMP o nároku na náhradu trov, ak nejde o trovy konania štátu rozhoduje súd len na návrh. Ani jeden z účastníkov do rozhodnutia súdu návrh na náhradu trov konania nepodal.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Nitre v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP). Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).